

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ІСТОРІЯ ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ (АНГЛІЙСЬКА МОВА)”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри теорії та практики перекладу
О. В. Харченко

Затверджено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу
(протокол № 2 від 11.10. 2007)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Харченко О. В. Навчальна програма дисципліни “Історія першої іноземної мови (англійська мова)” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2008. — 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Історія першої іноземної мови” (англійська мова), вказівки до самостійної роботи, форми поточного та підсумкового контролю, вимоги до іспиту, питання для самостійного опрацювання, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Історія першої іноземної мови є однією з провідних теоретичних дисциплін, які вивчаються впродовж усього періоду навчання студентів-перекладачів. В основу курсу покладено досягнення сучасної лінгвістичної думки щодо проблем впливу екстралінгвістичних чинників, і в першу чергу соціальних та історичних, на розвиток мови, механізму розвитку мовних систем, синхронії та діахронії мовних явищ, взаємозв'язку та взаємодії окремих підсистем, системного підходу до опису мовних явищ, кореляції кількісних та якісних чинників, ролі екстралінгвістичних факторів на переломних етапах розвитку мови тощо.

Мета курсу “Історія першої іноземної мови” – ознайомити студентів з історією розвитку англійської мови у зв'язку з історією народів, що заселяли Британські острови, соціальними та політичними змінами у країні і розвитком культури, показати місце англійської мови серед інших мов германського ареалу.

Основні завдання дисципліни:

- розкрити закономірності розвитку англійської мови, її словникового складу, граматичної будови та фонетичної системи в нерозривному зв'язку з історією народу;
- підвищити загальноосвітній рівень студентів і філологічну підготовку;
- прищепити навички самостійної роботи з лінгвістичним матеріалом, що вивчається в курсах “Вступ до мовознавства”, “Латинська мова”, “Лінгвокраїнознавство”, граматики, фонетики англійської та української мов.

МАУП

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ІСТОРІЯ ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
(АНГЛІЙСЬКА МОВА)”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	<p>Змістовий модуль I. Загальногерманський період. Давньоанглійська мова</p> <p>Загальногерманський період. Історія Британських островів з I до X ст. н. е. Рунічне письмо. “Футарк”</p>
2	Характеристика давньогерманських мов. Давньогерманські мови, їх класифікація. Фонетичний склад мови
3	Давньоанглійська мова. Граматичні особливості
4	Словниковий склад та синтаксис давньоанглійської мови. Пам’ятки літератури та культури цього періоду
5	<p>Змістовий модуль II. Середньоанглійський період. Література середньоанглійського періоду</p> <p>Історичні умови та фонетичний склад мови середньоанглійського періоду</p>
6	Граматична та синтаксична будова, словниковий склад мови середньоанглійського періоду
7	Пам’ятки літератури та культури середньоанглійського періоду
8	<p>Змістовий модуль III. Новоанглійський період. Література новоанглійського періоду</p> <p>Новоанглійський період. Розвиток англійської літератури в XVI і XVII ст. Сучасні регіональні варіанти та діалекти англійської мови</p>
9	Фонетичний склад та граматична будова мови новоанглійського періоду
10	Словниковий склад мови новоанглійського періоду та пам’ятки літератури і культури
Разом годин: 54	

ЗМІСТ
дисципліни
“ІСТОРІЯ ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
(АНГЛІЙСЬКА МОВА)”

Змістовий модуль I. Загальногерманський період.
Давньоанглійська мова

Тема 1. Загальногерманський період. Історія Британських
островів з I до X ст. н. е. Рунічне письмо. “Футарк”

Мета: розглянути давньогерманські мови та їх класифікацію.

Питання для обговорення

1. Історія Британських островів від іберійців і кельтів до римлян та перших англосаксонських королівств.
2. Пітеас, Юлій Цезар, Тацит. Германські племена та область їх розселення на початку нової ери і в епоху Великого переселення народів.
3. Скандинавське завоювання та вплив давньої скандинавської мови Old Norse на Old English.
4. Культура і писемність давніх германців; руни, готське письмо, латинський алфавіт.

Література: основна [1–3; 7; 8];
додаткова [10; 13; 14]

Тема 2. Характеристика давньогерманських мов.
Давньогерманські мови, їх класифікація. Фонетичний
склад мови

Мета: дати характеристику давньогерманським мовам.

Питання для обговорення

1. Давньогерманські мови та їх класифікація.
2. Характерні особливості германських мов.
3. Перше чергування приголосних, закони Грімма та Вернера.
4. Фонетичний склад мови давньоанглійського періоду.
5. Система поділу на дієслова з чергуванням і на дієслова з суфіксацією. Сильні та слабкі дієслова

Література: основна [1–3; 7; 8];
додаткова [13; 14; 16; 18]

Тема 3. Давньоанглійська мова. Граматичні особливості

Мета: розглянути та проаналізувати давньоанглійську мову, основні граматичні особливості дієслова, іменника, прикметника, займенника та прислівника.

Питання для обговорення

1. Проблема періодизації історії англійської мови.
2. Давньоанглійський період. Період повних закінчень.
3. Система поділу на дієслова з чергуванням і на дієслова з суфіксацією. Сильні та слабкі дієслова.
4. Граматичні особливості іменника та прикметника цього періоду.
5. Граматичні особливості займенника та прислівника цього періоду.

Література: основна [1; 2; 7; 8];
додаткова [9; 13; 18; 19]

Тема 4. Словниковий склад та синтаксис давньоанглійської мови. Пам'ятки літератури та культури цього періоду

Мета: розглянути та вивчити словниковий склад і синтаксис давньоанглійської мови. Ознайомитися з пам'ятками літератури та культури давньоанглійського періоду.

Питання для обговорення

1. Синтаксис. Загальна характеристика будови мови.
2. Словниковий склад мови давньоанглійського періоду.
3. Найважливіші пам'ятки германських мов та їх характеристика.

Література: основна [1; 2; 7; 8; 11];
додаткова [10; 13; 17; 18]

Змістовий модуль II. Середньоанглійський період. Література середньоанглійського періоду

Тема 5. Історичні умови та фонетичний склад мови середньоанглійського періоду

Мета: розглянути та ознайомити студентів з історичними умовами та фонетичним складом мови середньоанглійського періоду.

Питання для обговорення

1. Історичні умови розвитку мови в середньоанглійський період.
2. Наступ французької та латинської мов. Вплив цих мов на словниковий склад англійської мови.
3. Фонетичний склад мови середньоанглійського періоду.
4. Основні зміни в системі приголосних.
5. Середньоанглійська орфографія.

Література: основна [1; 2; 4; 7; 8];
додаткова [9; 13; 16; 17]

Тема 6. Граматична та синтаксична будова, словниковий склад мови середньоанглійського періоду

Мета: ознайомити студентів з граматичною будовою, словниковим складом мови середньоанглійського періоду.

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика граматичної системи порівняно із давньоанглійською.
2. Іменник та прикметник. Уніфікація типів відмінювання.
3. Займенник. Розвиток особових та вказівних займенників.
4. Дієслово. Розвиток нових граматичних категорій і категоріальних форм.
5. Характеристика основних шляхів збільшення словникового складу.

Література: основна [1–3; 7; 8];
додаткова [14; 16; 18; 20]

Тема 7. Пам'ятки літератури та культури середньоанглійського періоду

Мета: ознайомити студентів з літературними творами та пам'ятками культури цього періоду.

Питання для обговорення

1. Східноцентральний діалект. “Ormulum” та “The Peterborough Chronicle”.
2. Західноцентральний діалект. “William of Palerne” та “Sir Ganayne and the Green Knight”.
3. Південний діалект. “Brut” та “Ancren Riwle”.
4. Кельтський діалект. “The Ayebite of Inwit”.

5. Північний діалект. “Cursor Mundi” “York plays”.
6. Шотландський діалект. “The Bruce”.

Література: основна [1–3; 7; 8];
додаткова [14; 16; 18; 20]

Змістовий модуль III. Новоанглійський період. Література новоанглійського періоду

Тема 8. Новоанглійський період. Розвиток англійської літератури в XVI і XVII ст. Сучасні регіональні варіанти та діалекти англійської мови

Мета: ознайомити студентів з новоанглійським періодом.

Питання для обговорення

1. Історичні умови розвитку англійської мови в новоанглійський період.
2. Утворення загальнонаціональної літературної англійської мови. Діяльність В. Кекстона.
3. Розквіт англійської літератури в XVI і XVII ст.
4. Поширення англійської мови за межами Англії у XVII–XIX ст.
5. Сучасні регіональні варіанти англійської мови.
6. Сучасні діалекти англійської мови.

Література: основна [1; 2; 4; 7; 8];
додаткова [10; 16; 18; 19]

Тема 9. Фонетичний склад та граматична будова мови новоанглійського періоду

Мета: ознайомити студентів з фонетичним складом та граматичною будовою мови новоанглійського періоду.

Питання для обговорення

1. Формування нових закономірностей у системі словесного наголосу.
2. Загальна характеристика вокалізму.
3. Велике переміщення голосних.
4. Формування сучасних граматичних категорій дієслова.
5. Утворення аналітичних запитальних і заперечних форм.
6. Формування сучасних форм відмінка та числа іменників.

Література: основна [1; 2; 4; 7; 8];
додаткова [10; 14; 17; 20]

Тема 10. Словниковий склад мови новоанглійського періоду та пам'ятки літератури і культури

Мета: охарактеризувати словниковий склад мови та ознайомити з пам'ятками літератури і культури новоанглійського періоду.

Питання для обговорення

1. Словниковий склад мови новоанглійського періоду.
2. Запозичення з класичних мов. Латино-французькі етимологічні дублети.
3. Етимологічна характеристика словникового складу сучасної англійської мови.
4. Пам'ятки літератури та культури новоанглійського періоду.

Література: основна [1; 2; 7; 8; 10];
додаткова [13; 18; 19; 20]

ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Вагомою складовою фундаментальної підготовки студентів є активне запровадження в систему академічної освіти самостійної теоретичної і практичної роботи студентів, методичних рекомендацій до написання наукових рефератів, курсових, дипломних і магістерських робіт, а також бібліографічних покажчиків наукової, науково-методичної і художньої літератури.

Самостійна робота передбачає:

- попередню підготовку до практичних занять;
- розв'язання ситуативних задач, завдань і вправ у позааудиторний час;
- підготовку до обговорення окремих питань;
- підготовку доповідей та рефератів англійською мовою;
- самостійне вивчення окремих питань тем курсу;
- огляд рекомендованої літератури англійською мовою.

ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Методи і форми поточного контролю індивідуальні. Поточний контроль здійснюється у процесі бесіди, дискусії, у вигляді тестів, індивідуальних і фронтальних опитувань.

Аналіз знань і вмінь студентів здійснюється після проведення поточного, рубіжного та підсумкового контролю. Співвідношення показників контролю дає змогу скоригувати методи і форми навчальної

роботи, визначити відповідні заходи щодо оптимізації навчального процесу.

Поточний контроль знань здійснюється щомісяця шляхом тестування за вивченими темами курсу, підсумковий — наприкінці семестру за умови позитивних оцінок поточного контролю шляхом проведення письмового іспиту.

Екзаменаційна картка складається з одного теоретичного питання і двох практичних завдань, що передбачають:

- теоретичне питання та бесіду на запропоновану тему;
- пояснення певного терміна;
- читання та переказ тексту відповідного напрямку.

ВИМОГИ ДО ІСПИТУ

Мета іспиту — перевірити здобуті знання з дисципліни, а також вміння визначати комунікативно-стильовий статус тексту, коментувати його семантико-стилістичні особливості та засоби їх відтворення у перекладі, пояснювати стратегію перекладацького рішення у різножанрових текстах.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Давньоанглійські діалекти.
2. Рунічне письмо та міфологія, пов'язана з ним.
3. Роль Уесекса та уесекського діалекту.
4. Християнізація Британії та впровадження латинського письма.
5. Загальна характеристика словотворення в давньоанглійській мові.
6. Додаткові пам'ятки літератури давньоанглійського періоду.
7. Середньоанглійські діалекти.
8. Зміни в інфінітиві та дієприкметнику в середньоанглійській мові.
9. Формування герундія в мові середньоанглійського періоду.
10. Додаткові пам'ятки літератури середньоанглійського періоду.
11. Кодифікація літературної норми у XVIII ст.
12. Видатні постаті англійської літератури в новоанглійський період.
13. Етимологічна характеристика словникового складу сучасної англійської мови.
14. Американський варіант англійської мови.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сучасні германські мови та їх класифікація.
2. Вплив латинської та скандинавської мов на давньоанглійську мову.
3. Германські мови, як мови групи “кентум”, слов’янські мови, як мови групи “сатем”. Найдавніші відомості про германські племена.
4. Характерні особливості германських мов.
5. Особливості рунічного письма.
6. Словниковий склад в давньоанглійський період.
7. Запозичення в давньоанглійський період.
8. Перше чергування приголосних, закон Венера.
9. Система відмінювання імен.
10. Фонетичний склад мови давньоанглійського періоду.
11. Загальна характеристика давньоанглійського вокалізму.
12. Система давньоанглійського консонантизму.
13. Граматична будова мови давньоанглійського періоду.
14. Числівник в давньоанглійський період.
15. Давньоанглійське дієслово. Слабкі та сильні дієслова.
16. Словотворення в давньоанглійський період.
17. Слова запозичення в давньоанглійський період.
18. Займенники в давньоанглійський період.
19. Прикметник та його категорії в давньоанглійський період.
20. Іменник та його категорії в давньоанглійський період.
21. Пам’ятки літератури. Чосер, Галер, Орм.
22. Фонетичний склад мови середньоанглійського періоду.
23. Основні зміни в системі приголосних.
24. Числівник в середньоанглійський період.
25. Середньоанглійська орфографія.
26. Поява нових частин мови.
27. Іменник. Уніфікація типів відмінювання іменників.
28. Займенник. Розвиток особових і вказівних займенників.
29. Вплив французької мови на середньоанглійську мову.
30. Зміни, що відбулися з середньоанглійським прикметником.
31. Зміни, що відбулися з середньоанглійським дієсловом.
32. Синтаксис в середньоанглійський період.
33. Словотворення в середньоанглійський період.
34. Етимологічні дуплети.

35. Розквіт англійської літератури у XVI і XVII ст.
36. Зміни в фонології в новоанглійський період.
37. Утвердження національного стандарту англійської мови.
38. Зміни синтаксису в новоанглійський період.
39. Запозичення в новоанглійський період.
40. Словотворення в новоанглійський період.
41. Зміни прикметника в новоанглійський період.
42. Зміни іменника в новоанглійський період.
43. Зміни дієслова в новоанглійський період.
44. Числівник в новоанглійський період.
45. Конверсія в новоанглійський період.
46. Поширення англійської мови за межами Англії в XVII–XIX ст.
47. Сучасні регіональні варіанти англійської мови у Великобританії.
48. Сучасні регіональні варіанти англійської мови в США.
49. Англійська мова в Австралії.
50. Англійська мова у Канаді.
51. Сучасні діалекти англійської мови.
52. Зміни коротких голосних та середньоанглійських дифтонгів.
53. Загальна характеристика системи консонантизму.
54. Історичні основи сучасної англійської орфографії.
55. Формування сучасних форм відмінка та числа іменників.
56. Формування сучасних граматичних категорій дієслова.
57. Утворення аналітичних запитальних і заперечних форм.
58. Синтаксис. Стабілізація складу членів речення.
59. Словниковий склад мови новоанглійського періоду.
60. Запозичення з класичних мов.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Алексеева Л. А.* Древнеанглийский язык. — М.: МГУ, 1971. — 225 с.
2. *Аракин В. Д.* История английского языка. — М.: МГУ, 1985. — 337 с.
3. *Бруннер К.* История английского языка: В 2 т. — М.: Акад. наук, 1955–1956.
4. *Верба Л. Г.* Історія англійської мови: Посіб. для студ. та викл. вищ. навч. закл. — Вінниця: Нова кн., 2004. — 304 с.

5. *Иванова И. П., Чахоян Л. П.* История английского языка. — М.: МГУ, 1976. — 295 с.
6. *Иванова И. П., Беляева Т. М.* Хрестоматия по истории английского языка. — Л.: Аврора, 1980. — 255 с.
7. *Иванова И. П., Беляева Т. М., Чахоян Л. П.* История английского языка. — СПб.: Юнион, 2001. — 425 с.
8. *Ильиш Б. А.* История английского языка. — М.: Науч. мысль, 1973. — 335 с.
9. *Stoudenets H. I.* History of the English Language in Tables. — К.: Либідь, 1998. — 345 с.
10. *Baugh A. C. Cable T. A.* A History of the English Language. — London: Routledge. — 250 с.

Додаткова

11. *Плоткин В. Я.* Очерк диахронической фонологии английского языка. — М.: Науч. мысль, 1976. — 225 с.
12. *Почепцов Г. Г.* A sociolinguistic paradox of the linguistic consequence of the Danish conquest of England // Вісн. Київ. ун-ту. Сер. інозем. філол. — 1975. — № 9. — 227 с.
13. *Росторгуева Т. А.* История английского языка. — М.: МГУ, 1973. — 335 с.
14. *Росторгуева Т. А.* Очерки по исторической грамматике английского языка. — М.: Оникс, 1989. — 345 с.
15. *Смирницкий П. И.* Древнеанглийский язык. — М.: МГУ, 1955. — 200 с.
16. *Смирницкий П. И.* Хрестоматия по истории английского языка. — М.: МГУ, 1953. — 450 с.
17. *Смирницкий А. И.* История английского языка (среднеанглийский и новоанглийский периоды). — М.: МГУ, 1965. — 275 с.
18. *Шахрай О. Б.* Короткий історичний довідник з фонетики й морфології англійської мови. — К.: Райдуга, 1971. — 250 с.
19. *Ярцева В. Н.* Историческая морфология английского языка. — М.: МГУ, 1960. — 325 с.
20. *Ярцева В. Н.* Исторический синтаксис английского языка. — М.: МГУ, 1961. — 300 с.
21. *Ярцева В. Р.* Развитие национального литературного английского языка. — М.: МГУ, 1969. — 325 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Історія першої іноземної мови (англійська мова)”	4
Зміст дисципліни “Історія першої іноземної мови (англійська мова)”	5
Вказівки до самостійної роботи.....	9
Форми поточного та підсумкового контролю	9
Вимоги до іспиту.....	10
Питання для самостійного опрацювання	10
Питання для самоконтролю.....	11
Список літератури.....	12

Відповідальний за випуск *А. Д. Везеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *Н. І. Нечипоренко*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3549-1

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП